

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«Теорія та практика
вищої професійної освіти в Україні»**

Освітня програма **Освітні, педагогічні науки**

Другий (магістерський) рівень

Спеціальність **011 Освітні, педагогічні науки**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Івано-Франківськ – 2019 рік

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні
Викладачі	Доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту ім. Б. Ступарика Стинська Вікторія Володимирівна
Контактний телефон викладачів	0956827858
E-mail викладачів	
Формат дисципліни	Нормативна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС -2 (90 год.)
2. Анотація до курсу	
<p>Вивчення курсу «Теорія і практика вищої професійної освіти» відбувається шляхом обговорення, рефлексії, осмислення студентами власного життєвого досвіду, професійних уявлень, вироблення власного бачення, поглядів стосовно педагогічної взаємодії з молодого людиною, набуття відповідних умінь та навичок.</p> <p>Зміст дисципліни включає: 1) вища професійна освіта України; 2) Глобалізаційні проблеми вищої професійної освіти; 3) вимоги сучасного ринку праці й професійна мобільність педагога; 4) загальні засади вищої професійної освіти; 5) виникнення, становлення та розвиток вищої професійної освіти в Україні; 6) дидактика вищої професійної освіти в Україні; 7) особистість викладача у системі професійної освіти. Це відповідає двом змістовим модулям дисципліни, і її базові блоки створюють єдину модульну систему.</p> <p>Практично-семінарські заняття орієнтовані на самостійну підготовку студентами проектів, творчих робіт, ситуаційних вправ, їхнього представлення та обговорення у групі, аналіз педагогічних ситуацій, фрагментів навчально-виховного процесу з позиції теоретичних ідей, концепцій, власних педагогічних поглядів, організацію мікрвикладання студентів.</p>	
3. Мета і завдання курсу	
<p>Мета курсу: забезпечити засвоєння студентами наукових уявлень про основні закономірності, періоди і тенденції у розвитку вищої професійної освіти</p>	

в Україні та українському зарубіжжі; науковими засадами, метою, завданнями і принципами вищої професійної освіти, особливостями педагогічного процесу у вищій професійній школі; виробити позитивне ставлення до педагогічної спадщини і практики навчально-виховної діяльності високих українських шкіл минулого; озброїти навичками творчої реалізації традицій вітчизняної педагогічної думки у практиці майбутньої самостійної професійної діяльності.

Завдання:

- сформувати цілісну систему знань про історико-педагогічні процеси, явища і факти у вищій професійній освіті України;
- з'ясувати закономірності становлення і розвитку навчання, виховання у системі вищої професійної освіти, їх детермінованість соціально-економічними, політичними та культурними факторами;
- виявити умови та шляхи розбудови національної системи освіти в Українській державі та її проблеми і на цій основі сприяти виробленню власної професійно-педагогічної позиції.

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати:*

- концептуальні засади функціонування вищої професійної освіти в Україні;
- актуальні проблеми вищої професійної освіти в Україні;
- історичні засади зародження й становлення вищої професійної освіти в Україні та українському зарубіжжі;
- принципи, методи, форми організації навчання у професійних вищих навчальних закладах;
- методика викладання предметів професійно-технічного циклу;
- методи педагогічних досліджень із проблем професійної підготовки фахівців;

вміти:

- конкретно-історично підходити до аналізу педагогічних явищ і фактів вищої професійної школи, критично їх переосмислювати, визначати можливості творчого використання в сучасній вищій професійній освіті;
- самостійно оволодівати знаннями із навчального курсу на основі аналізу базової та додаткової літератури;
- володіти основами законодавчих документів, що визначають головні аспекти практики вищої професійної освіти України;
- вільно оперувати категоріальним апаратом курсу «Теорія та практика вищої професійної освіти в Україні»;
- визначати положення педагогічної теорії та практики навчання і виховання у вищій професійній школі України, які сприяють розвитку педагогічного мислення, підвищенню педагогічної культури, зростанню професійної майстерності майбутнього фахівця;
- здійснювати науково-пошукову педагогічну діяльність.

5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу 90 год.					
Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		14 год.			
семінарські заняття/практичні/лабораторні		16 год.			
самостійна робота		60 год.			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий		
1	Освітні/педагогічні науки	I	Нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Вища професійна освіта України Мета, завдання та зміст навчального курсу. Категорійно-понятійний апарат професійної освіти. Законодавство України про освіту. Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні та шляхи вдосконалення освітнього процесу у професійній школі. Структура закладів професійної освіти. Методологія науково-педагогічних досліджень Методи дослідження та їх застосування у педагогічній діяльності. Організація та проведення	Лекція	3, 10, 11, 15, 16, 17, 21, 23	Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год		Протягом 2 семестру згідно із розкладом занять

педагогічних досліджень у вищій професійній школі.					
<p>Тема 2. Глобалізаційні проблеми вищої професійної освіти Основні сучасні тенденції розвитку освіти. Посилення ролі професійної освіти в житті суспільства. Якість освіти та її критерії. Організаційно-педагогічні засади ступеневої освіти в Україні.</p>	Лекція	11, 15, 17, 21, 23	Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год		Протягом 2 семестру згідно із розкладом занять
<p>Тема 3. Вимоги сучасного ринку праці й професійна мобільність педагога Принципи неперервної освіти в світлі вимог сучасного ринку праці. Підвищення кваліфікації та освіта дорослих. Професійна мобільність педагога. Формування професійної компетентності й особистості майбутнього фахівця у професійних навчально-виховних закладах.</p>	Лекція	2, 3, 14, 15, 16, 21, 23	Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год		Протягом 2 семестру згідно із розкладом занять
<p>Тема 4. Загальні засади вищої професійної освіти Взаємозв'язок</p>	Лекція	3, 4, 6, 11, 14, 15, 16, 17, 21, 23	Опрацювати конспект		Протягом 2 семестру згідно із

<p>професійної (професійно-технічної) та загальноосвітньої підготовки в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Педагогічний процес у вищій професійній школі. Виховний процес у закладах вищої професійної освіти. Особливості вищої професійної освіти в різних країнах.</p>			<p>лекції та відповідні джерела 2 год</p>	<p>розкладом занять</p>
<p>Теми 5. Виникнення, становлення та розвиток вищої професійної освіти в Україні Витоки вищої професійної освіти. Історико-педагогічні особливості розвитку та становлення вищої професійної освіти в Україні. Професійна вища освіта на східно- та західноукраїнських землях наприкінці XIX – на початку XX ст. Особливості розвитку вищої професійної освіти у 1920-х – 1980-х рр. Вища професійна освіта на етапі реформування системи освіти в незалежній державі. Тенденції</p>	<p>Лекція</p>	<p>3, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 21</p>	<p>Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год</p>	<p>Протягом 2 семестру згідно із розкладом занять</p>

<p>суспільного розвитку і вимоги до підготовки спеціалістів у професійній школі.</p>				
<p>Теми 6. Дидактика вищої професійної освіти в Україні Нормативний та варіативний компоненти у змісті професійної освіти. Форми організації навчального процесу у професійному закладі вищої освіти. Методи навчання у професійному закладі вищої освіти. Методика підготовки та проведення аудиторних занять. Організація самостійної роботи студентів. Технології навчання у освітньому процесі вищих професійних закладів. Виробниче навчання, його зв'язок з теоретичними заняттями. Навчання в майстернях закладів і на виробництві. Дидактичні проблеми організації та змісту практики студентів. Особливості дистанційного навчання. Контроль</p>	<p>Лекція</p>	<p>3, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 21</p>	<p>Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год</p>	<p>Протягом 2 семестру згідно із розкладом занять</p>

<p>за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Організація і методика виконання письмової екзаменаційної (курсової, дипломної) роботи: загальна характеристика</p>					
<p>Теми 7. Особистість викладача у системі професійної освіти Педагогічна майстерність викладача вищих професійних навчальних закладів освіти. Педагогічне наставництво студентської групи у вищій професійній школі. Педагогічна взаємодія викладача із сім'ями учнів і студентів. Функції професійної діяльності тьютора у системі дистанційної освіти. Професійна усталеність викладача вищої професійної школи.</p>	<p>Лекція</p>	<p>3, 6, 7, 8, 11, 14, 15, 16, 17, 21</p>	<p>Опрацювати конспект лекції та відповідні джерела 2 год</p>		<p>Протягом 2 семестру згідно із розкладом занять</p>
<p>Тема 1. Загальні засади професійної освіти в Україні</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p>2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 20, 21, 23.</p>	<p>Опрацювати відповідні джерела, 2 год.</p>	<p>2,5 б.</p>	<p>Протягом 1 семестру згідно з розкладом занять</p>

Тема 2. Нормативно-правова база вищої професійної освіти в Україні	Семінарське заняття	1, 2, 3, 5, 9, 15, 17, 18, 19, 21	Опрацювати відповідні джерела, 4 год.	5 б.	Протягом 1 семестру згідно з розкладом занять
Тема 3. Зародження, становлення та розвиток вищої професійної освіти в Україні та українському зарубіжжі	Семінарське заняття	2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 21, 23.	Опрацювати відповідні джерела, 2 год.	5 б.	Протягом 1 семестру згідно з розкладом занять
Тема 4. Зміст, форми та методи навчання у закладах вищої професійної освіти України	Семінарське заняття	2, 3, 5, 8, 10, 11, 15, 17, 21, 23.	Опрацювати відповідні джерела, 4 год.	5 б.	Протягом 1 семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. Фахова майстерність викладача вищої професійної школи	Семінарське заняття, круглий стіл	2, 3, 11, 15, 17, 21, 22.	Опрацювати відповідні джерела, 2 год.	5 б.	Протягом 1 семестру згідно з розкладом занять
Тема 6. Специфіка науково-педагогічних досліджень у вищій професійній освіті України	Семінарське заняття	2, 3, 11, 15, 17, 21, 22.	Опрацювати відповідні джерела, 2 год.	2,5 б.	Протягом 1 семестру згідно з розкладом занять

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт «9.3. Види контролю «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»)). Загальні 100 балів включають: 30 балів за практичні заняття; 20 балів за самостійну роботу; 50 балів за екзамен.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань ККР.
Семінарські заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою.

Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх передбачених форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу - 50 .
7. Політика курсу	
<p>Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>	
8. Рекомендована література	
<p style="text-align: center;">НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 2. Про освіту: Закон України від 5.09.2017 р. Київ: АЛЕРТА, 2018. 120с. 3. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013. 4. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти : постанова КМУ від 15 квітня 2015 р. № 244. Урядовий кур'єр. 2015. № 108. 18 червня. 5. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2015 р. № 266. URL: http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/101-perelik-galuzej-znan-i-spetsialnostej. 6. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від від 26 грудня 2015 р. № 848-VIII. URL: http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/112-zakon-ukrayiny-pro-naukovu-i-naukovo-tehnichnu-dijalnist. 7. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України: редакція від 01.01.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80. <p style="text-align: center;">НАВЧАЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ ТА ПОСІБНИКИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Курлянд З.Н., Осипова Т.Ю., Гурін Р.С. Теорія і методика професійної освіти: навч. посібн. К., 2012. 390 с. 9. Ничкало Н.Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів: монографія. К., 2014. 125 с. 10. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Теорія і практика вищої освіти: навч. посібник, 2016. 338 с. 11. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні : навч. посіб. для магістрантів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» / авт.-укл.: Т.О.Дороніна. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 250 с. 12. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні : конспект лекцій для магістрантів спец. 8.000005 «Педагогіка вищої школи» / уклад. Н. О. 	

Брюханова. Х, 2011. 92 с.

13. Теорія і практика професійного навчання дорослих у ПТНЗ і на виробництві: монографія / авт.кол.: Ничкало Н.Г., Аніщенко В.М. та ін. К. : Педагогічна думка, 2010. 160 с.

ДОДАТКОВА:

14. Авдеєнко А.П., Дементій Л.В., Поляков О.Є. Інтенсифікація навчального процесу та організація самостійної роботи студентів. *Проблеми освіти*. К.2001. Вип.24. С. 108 -111.

15. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти в Україні: Історія, Теорія: Підручник. К.:Либідь, 1998. 560 с.

16. Барбашова І.А Дидактика: навч. посібник для студентів ВНЗ. 2-е видання. Донецьк: Ландон-XXI, 2011. 228 с.

17. Барбашова І.А Загальні основи педагогіки: навч. посібник для ст-тів ВНЗ. 2-е видання. Донецьк: Ландон-XXI, 2011. 126 с.

18. Болонський процес: Документи / Європейський ун-т / З.І. Тимошенко (уклад.). К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2004. 169с.

19. Болонський процес: Нормативно-правові документи Болонський процес: Нормативно-правові документи / Європейський ун-т / З.І. Тимошенко (уклад.) З.І. Тимошенко (уклад.). К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2004. 101с.

20. Болонський процес: проблеми реалізації у Львівській комерційній академії: Матеріали наук.-метод. конф. Л. : Видавництво Львівської комерційної академії, 2005. 382с.

21. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів.- К.: Либідь, 2005. 252

22. Ващенко А.П. Перспективи розвитку професійної освіти в Україні. Збірник наукових статей. К., 2017. Вип. 5. С. 273–282.

23. Вишневський О І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. / О. І. Вишневський . Вид. 3-є, доопрац. і допов. К. : Знання, 2008. 568

24. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посіб. К. : Центр навчальної л-ри, 2003. 320 с.

25. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи. За модульною системою навчання. К., 2005. 395 с.

26. Волкова Н.П. Педагогіка. К.: 2003. 575 с.

27. Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: навч. посібник. Донецьк, 2010. 242 с.

28. Гончаренко С. Фундаменталізація професійної освіти. *Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia*. 2006. № 7. С. 165 – 175.

29. Грищук Ю.В. Визначення професійної освіти і навчання: сучасні акценти. Педагогічний процес: теорія і практика, 2014. Вип. 4. С. 16 – 22.

30. Данилова О. Перспективні напрямки розвитку системи професійно-технічної освіти в Україні. Педагогічний альманах. Херсон, 2015. С. 165 – 171.

31. Дидактика современной школы /Под ред. В.А.Онищука. К.: Рад. Школа, 1987. 350 с.

32. Законодавство України про працю : Збірник законодавчих та нормативних актів / Упоряд. М. І. Камлик. К.: Атіка, 2003. 944 с

33. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі

(психолого-педагогічні аспекти): навчально-методичний посібник / авт. кол.; за ред. М.Л. Смульсон. К.: Педагогічна думка, 2008. 256 с.

34. Інформаційні технології і засоби навчання: зб.наук. праць / за ред. В.Ю. Бикова, Ю.О. Жука. К.: Атіка, 2005. 272 с.

35. Кайданова Л. Г., Мнушко З. М. Модульна технологія навчання: навч.-метод. посібник. Харків.: Золоті сторінки, 2002. 83 с.

36. Кашкар'єв Г.В. Теоретичні та практичні аспекти компетентнісного підходу до підготовки вчителів правознавства: монографія. Донецьк: Ландон-XXI, 2011. 243с.

37. Коджаспирова Г.М. Технические средства обучения и методика их использования: учеб. пособ. для студ. высш.учеб. заведений. М.: Академия, 2007. 352 с.

38. Копілевич В. А. Напрями еволюції професійної освіти. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / редкол.: Д.О.Мельничук (відп. ред.) та ін. К., 2014. Вип.199, Ч.1. С. 167-175.

39. Копілевич В.А. Складові якості професійної вищої освіти. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України / Редкол.: Мельничук Д.О. (відп. ред.) та ін. К., 2013. Вип. 192, Ч.1. С. 245-253.

40. Коржуев А.В. Традиции и инновации в высшем профессиональном образовании. М., 2003. 411 с.

41. Кремень В. Біла книга національної освіти України. К., 2009. 376 с.

42. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. К.: Знання., 2005. 485 с.

43. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. К.: Знання, 2009. 387 с.

44. Максим'юк С.П. Педагогіка: навч. посібник. К.: Кондор, 2009. 670 с.

45. Малафіїк І. В. Дидактика : навч. посіб. К. : Кондор, 2005. 400 с.

46. Мистецтво бути викладачем: Практ. посіб. / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флегм та ін. За ред. О.І. Сидоренка. К., 2003. 144 с.

47. Ничкало Н.Г. Неперервна професійна освіта як філософська і педагогічна категорія. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2001. Вип. 1. С. 9 - 22.

48. Ортинський В Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

49. Подласий І.П. Педагогика. М.: ВЛАДОС, 2002. 569 с.

50. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. К., 2000. 239 с.

51. Сушенцева Л. Л. Формування ключових компетенцій учнів у навчально-виробничому процесі професійно-технічного навчального закладу: / Л. Л. Сушенцева // Педагогіка і психологія. – 2012. – № 1. – С. 57-63.

52. Туркот Т. Педагогіка вищої школи. К., 2011. 625 с.

53. Цокур О.Я. Педагогіка вищої школи: Навчально- метод.посібник. Випуск 1. Основи наукового педагогічного дослідження / За ред. Панькова А.І. Одеса, 2002.

54. Щєкатунова Г. Моніторинг педагогічних нововведень. Рідна школа. 2009. № 4. С. 14-17.

55. Ягупов В. В. Педагогіка: навч. посібник. К.: Либідь, 2003. 560 с.

56. Ярощук Л. Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості

освіти: навчальний посібник. Луцьк, 2010. 308 с.

14. Інформаційні ресурси

57.pidruchniki.ws/pedagogika

58.readbookz.com/books

59.pedagogika.ucoz.ua

60.ukrkniga.org.ua

61.www.refine.org.ua

62.Studentam.net.ua

Викладач:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
ім. Б. Ступарика В.В.Стинська